

Kommunal- og distriktsdepartementet

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):
22/144 - 63

Saksbeh.:
Aida Kreso, 920 49 506

Dato:
13.12.2022

Stortingsmelding om samisk språk, kultur og samfunnsliv - innspill fra rådet for flerkulturelle minoriteter i Oslo

Rådet for flerkulturelle minoriteter er et rådgivende organ for byrådet og bystyre i Oslo kommune i saker som angår innbyggere med flerkulturell minoritetsbakgrunn. Dette er innbyggere med innvandrerbakgrunn, Norges fem nasjonale minoriteter og urfolk.

Rådet takker for muligheten til å gi innspill i denne saken, og avgir følgende uttalelse:

Mange samer bor i Oslo

Oslo kommune er en stor samisk kommune med flere aktive samiske miljøer. Rådet for flerkulturelle minoriteter ble opprettet i 2020 og har i mandatet en tydelig oppgave å representere urfolk.

Rådet mener det er viktig at departementet tar innover seg at det bor samer over hele landet, og derfor er dette også en gruppe som må synliggjøres utenfor de tradisjonelle områdene. Oslo er et livskraftig samisk samfunn. Det bor etter hvert flere og flere generasjoner samer som er født og oppvokst i Oslo, som har sine røtter her, men som samtidig erkjenner seg som samer med de rettighetene dette gir i forhold til internasjonale lover.

Oslo har en samisk barnehage og samisk skole – dette er gode tilbud til den samiske befolkningen i byen. Det er imidlertid stor mangel på fagpersonell med samisk språk- og kulturkompetanse i deler av tjenester som tilbys den samiske befolkningen. Vi snakker her om skole, NAV, helse og omsorg og ikke minst om barnevern, noe som har vært veldig synlig i media det siste året. Norge har tapt 14 saker i Menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg, alle med foreldre med flerkulturell bakgrunn.

Økt fokus på det samiske i høyere utdanning

Kunnskapsløsheten om samisk kulturforståelse og levesett er stor. Nylig gikk jusstudenter i Oslo ut og sa de ønsket samerett på pensum, og denne type emner (språk, historie, kulturforståelse, samiske perspektiver) burde være standard ved de fleste fagfelt ved universitetene. Staten bør be universiteter og høyskoler om å innføre obligatorisk undervisning om det samiske, og særlig i bl.a. helse- og

sosialfaglige utdanninger, barnevern, lærerutdanningene og i politiutdanningen i alle deler av utdanningsløpet.

Alle institusjoner i samfunnet er ansvarlige for formidling og forståelse, men dette ansvaret om opplæring blir som regel lagt på samer selv.

Rådet er bekymret for den lave rekrutteringen av samiske studenter til lærerutdanninga og barnehagelærerutdanninga. Er det slik at de samiske studentene møter et system i utdanningene som fremmedgjør og ikke anerkjenner kjerneverdiene ved det samiske? Utdanningsinstitusjonene bør legge til rette for mer dialog med samiske miljøer, samiske akademikere og studenter for å finne mangler i utdanningsinstitusjonene, og i andre institusjoner. De vet ofte best og ser ofte hvordan ting kan bli bedre.

Staten må stille krav om økt fokus på den samiske kulturkompetansen i høyere utdanning. Man bør i arbeidet med saken både se på hva som blir definert som gjeldende kunnskap, og deretter utvide begrepet til at det blir plass til andre type kunnskaper enn den vestlige, akademiske standarden. Samtidig er det relevant å støtte opp rundt samiske forskere, da institusjonene er lagt opp som de er.

Derfor er det blant annet viktig at universiteter og høyskoler stilles til ansvar for å kunne tilby forskjellig type kunnskap og erfaringer i høyere utdanning. Slik situasjon er nå, virker det som all ansvar legges til Universitetet i Tromsø (UiT) og Sámi Allaskuvla. Dette er etter rådets mening svært uheldig siden det også i andre byer finnes store studentmiljøer, for eksempel i Trondheim og Oslo. Rådet anbefaler at staten oppretter særskilte studieplasser ved NTNU og UiO som skal tilbys samiske lærer- og barnehagelærerstudenter.

Andre forhold som rådet ønsker å peke på

Samene og nasjonale minoriteter opplever hatprat, trakassering og diskriminering også i hovedstaden. Rådet viser til den siste holdningsundersøkelsen utført av Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) som dokumenterer at samer og romfolk kommer dårligst ut når det gjelder hatprat, diskriminering og rasisme. Dette må tas tak i og tiltak må settes inn.

Rådet minner om at det er stor mangel på samiske tolker nasjonalt. Dette gjelder også i Oslo kommune, som har egen tolketjeneste, men mangler helt tilbud om tolking på samiske språk. Rådet ber departementet støtte opprettelsen av en egen tolketjeneste utdanning på høyskole – og universitetsnivå.

Rådet har tidligere i år gitt innspill til sak «Revidert rammeplan for norsk og samisk barnehagelærerutdanning». Denne kan være relevant for den pågående høringssaken og er derfor vedlagt.

Rådet ser fram til å følge saken videre.

For overordna innspill, for momenter se avgitte høringer på rådets hjemmeside <https://www.oslo.kommune.no/politikk/sentrale-rad/radet-for-flerkulturelle-minoriteter/>

På vegne av rådet for flerkulturelle minoriteter

Med vennlig hilsen

Nosizwe Lise Baqwa

rådsleder

Vedlegg
Høringsinnspill revidert rammeplan for norsk og samisk barnehagelærerutdanning - rådet for flerkulturelle minoriteter i Oslo
kommune